

DE IMITATIONE CHRISTI.

LIBER SECUNDUS.

ADMONITIONES AD INTERNA TRAHENTES.

CAPUT I.

De interna conversatione.

Contemp-
tu mundi
acquires
regnum
DEI.
Joel. ii. 12.
Matth. xi.
29.

Pacem
nempe et
gaudium
Spiritus.
Cuius
non sunt
capaces
impii.

Inter-
num ho-
minem
cura;
Et dig-
nus eris
familia-
ritate di-
vina.
Nam
ffons
animae
Christus.

REGNUM DEI intra vos est,
dicit Dominus. (Luc. xvii. 21.)
Converte te ex toto corde ad
Dominum: et relinque hunc mi-
ferum mundum, et inveniet ani-
ma tua requiem.

Disce exteriora contemnere, et ad interiora
te dare, et videbis regnum DEI in te venire.

Est enim regnum DEI, *pax et gaudium in*
Spiritu Sancto (Rom. xiv. 17.), quod non
datur impiis.

Veniet ad te Christus, ostendens tibi conso-
lationem suam: si dignam illi ab intus para-
veris mansio[n]em.

Omnis gloria ejus, et decor, ab intra est, et
ibi complacet sibi.

Frequens illi visitatio cum homine interno,
dulcis sermocinatio, grata consolatio, multa
pax, familiaritas stupenda nimis.

2. Eia anima fidelis, præpara huic sponfo-
cor tuum: quatenus ad te venire, et in te habi-
tare dignetur.

Sic

Sic enim dicit: *Si quis diligit me, seruo-*
nem meum servabit, et ad eum veniemus, et
mansionem apud eum faciemus (Joan. xiv. 23).

Da ergo Christo locum, et ceteris omnibus
negat introitum.

Cum Christum habueris, dives es, et suffici-
tibi. Ipse erit provisor tuus, et fidelis procura-
tor in omnibus, ut non sit opus in homini-
bus sperare.

Homines enim cito mutantur, et deficiunt
velociter: *Christus autem manet in aeternum,*
et astas usque in finem firmiter.

3. Non est magna fiducia ponenda in ho-
mine fragili et mortali, etiam si utilis sit et
dilectus: neque tristitia multa ex hoc capien-
da, si interdum adversetur et contradicat.

Qui hodie tecum fuit, cras contrariari pos-
sunt; et e converbo, saepe ut aura vertuntur.

Pone totam fiduciam tuam in DEO, et fit
ipse timor tuus, et amor tuus. Ipse pro te
respondebit, et faciet bene, sicut melius
fuerit.

Non habes hic manentem civitatem; et ubi-
cumque fueris, extraneus es et peregrinus: nec
requiem aliquando habebis, nisi Christo in-
time fueris unitus.

4. Quid hic circumspicias, cum iste non sit
locus tuae requietionis? In coelestibus debet
esse habitat[us] tua, et si[ci]t in transitu, cuncta
terrena sunt af[fi]cienda.

Transfunt omnia, et tu cum eis pariter.

Vide ut non inhaeres; ne capiaris et pe-
reas.

Apud Altissimum sit cogitatio tua, et depre-
catione tua ad Christum fine intermissione diri-
gatur.

Si nefis speculari alta et coelestia, requiece
C 2

Hunc ad-
mitte so-
lutionem.
Nam so-
lus tibi
Judicium.

Joan. xii.
34.

Ne ergo
confudas
in homi-
ne.
Tam fra-
gili et
mutabili.

Sed Deo
securus
innire.

Heb. xiii.
14.

Peregrि-
nus es,
ubicum-
que es?
Quid hic
ergo spe-
ras requi-
em?

Ubi nihil
confundis
et aurabi-
le.

Quin
mente
cum Deo
habita.

Et in
Christi

*vulneribus nidi-
fica.*

*Hic sola-
men et ro-
bur inve-
nies intri-
bus. omni-
bus. Et horum
et de-
peditione.
Christum
vides in-
ter oppro-
bria.*

*Et tu vis
esse im-
munus?*

*An vis si-
ne certa-
mine coro-
navi?
Si non
com-
pare-
ris, non
conrega-
bis.*

*Qui
JESUM a-
mat, com-
modum
juam non
curat.*

*Animus
sit liber a
visca affec-
tuum; et
facile exo-
libit in
DEUM.*

*Vere sa-
pit, qui
rationem,
non op-
nionem
sequitur.*

in passione Christi : et in facris vulneribus ejus libenter habita.

Si enim ad vulnera et pretiosa stigmata IESU devote configis, magnam in tribulacione confortationem fentis : nec multum curabis hominum defectiones, faciliterque verba detrahentia perferes.

5. Christus fuit etiam in mundo ab hominibus despctus : et in maxima necessitate, a notis et amicis, inter opprobria derelictus.

Christus pati voluit et despici, et tu audes de aliquo conqueri ?

Christus habuit adversarios et oblocutores, & tu vis omnes habere amicos et benefactores ?

Unde coronabitur patientia tua, si nihil adverfitatis occurrit ?

Si nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Christi ?

Suffine te cum Christo et pro Christo, si vis regnare cum Christo.

6. Si semel perfecte introfies in interiora IESU, et modicum de ardentis amore ejus fapuisses: tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, sed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor IESU facit hominem ne ipsum contempnere.

Amator IESU et veritatis, et verus internus, et liber ab affectionibus inordinatis, potest se ad DEUM libere convertere, et elevare supra se ipsum in spiritu, ac fruitem quefcere.

7. Cui sapienti omnia prout sunt, non ut dicuntur aut aestimantur : hic vere sapiens est et doctus magis a DEO, quam ab hominibus.

Qui ab intra fecit ambulare, et modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora ad habenda devota exercitia.

Homo

Homo internus cito se recolligit : quia nunquam se totum ad exteriora effundit.

Non illi obest labor exterior, aut occupatio ad tempus necessaria : fed sicut res eveniunt, sic fe illis accommodat.

Qui intus bene dispositus est et ordinatus, non curat mirabiles et pervergos hominum gestus.

Tantum homo impeditur et distrahitur, quantum fibi res attrahit.

8. Si recte tibi eset et bene purgatus eses, omnia tibi in bonum cederent et profectum.

Ideo multa tibi displicent, et faepe conturbant : quia adhuc non es perfecte tibi ipsi mortuus, nec segregatus ab omnibus terrenis.

Nil sic maculat et implicat cos hominis, sicut impurus amor in creaturis.

Si renuis consolari exterius, poteris specula-
ri coelestia, et frequenter jubilare interius.

*Facile te
recolliges,
si minus
foras ef-
fundaris.*

*Si intus
bene dis-
positus sis
non facile
turbabe-
ris.*

Rom.viii.
28.

*At cur
toties tur-
baris, nisi
ex pravis
affectionibus
Ad hanc
temporalem
ac impul-
sat, ut im-
puris a-
mor.*

CAPUT II.

De humili submissione.

NON magni pendas quis pro te vel contra te fit : sed hoc age et cura, ut DEUS tecum sit in omni re quam facis.

*Ubi
DEUS et
Iusta con-
scientia,
tua fala-
cias
omnia
Si Deus
pro te quis
contra te*

Habeas conscientiam bonam, et DEUS bene te defensabit.

Quem enim DEUS adjuvare voluerit, nullius perveritas nocere poterit.

Si tu fecis tacere et pati, videbis procul dubio auxilium Domini.

Ipse novit tempus et modum liberandi te, et ideo te debes illi resignare.

Dei est adjuvare, et ab omni confusione liberare.

*Ipsa to-
tum te
commite.*

Saepe

Saepe valde prodest, ad majorem humilitatem fervandam, quod defectus nostros alii sciunt et redargunt.

*Facile est
Ipsorum
Placat, qui
se humili-
tia.*

2. Quando homo pro defectibus suis se humiliat, tunc faciliter alios placat, et leviter satisfacit sibi irascitibus.

*Humili-
tem quo-
que for-
et tuer-
DEUS.*

Humilem DEUS protegit et liberat: humilem diligit et confortatur: humili homini se inclinat: humili largitur gratiam magnam, et post suam depreffionem levat ad gloriam.

Humili sua secreta revelat, et ad se dulciter trahit et invitat.

*Omnem
ergo pro-
ficiunt ab
humili-
te mettere.*

Humilis, accepta confusione, satis bene est in pace: quia stat in DEO, et non in mundo.

Non reputes te aliquid profecisse, nisi omnibus inferiorem te esse sentias.

CAPUT III.

De bono pacifico homine.

*Pax a-
mans pa-
cis, et faci-
t alios pa-
acificabis.*

*Qui pa-
ssionis
ductur,
etiam bo-
na perver-
tit in ma-
la.*

*Varis
fuscionis
nibus agi-
tur.*

*Impati-
ens et re-
tina.*

*Tenere
logutur.*

*Observat
alios, neq;
ligit se ip-
sum.*

TENE te primo in pace, et tunc poteris alios pacificare.

Homo pacificus magis prodest quam bene doctus.

Homo passionatus etiam bonum in malum trahit, et faciliter malum credit.

Bonus pacificus homo, omnia ad bonum convertit.

Qui bene in pace est, de nullo suspicatur. Qui autem male contentus est et commotus, varis fuscionibus agitatur: nec ipse quiescit, nec alios quiescere permittit.

Dicit saepe quod dicere non deberet, et omissit quod sibi magis facere expediret.

Confiderat quid alii facere tenentur, et negligit quid ipse tenetur.

Habe

Habe ergo primo zelum super te ipsum, et tunc iuste zelare poteris etiam proximum tuum.

2. Tu bene facta tua excusare et colorare, et aliorum excusationes non vis recipere.

Justius es, ut te accusares, et fratrem tuum excusares.

Si portari vis, porta et alium.

Vide, quam longe es adhuc a vera charitate et humilitate: quae nulli novit irasci, vel indignari, nisi tantum fibi.

Non est magnum, cum bonis et mansuetis converfari; hoc enim omnibus naturaliter placet; et unuſquaque libenter pacem habet, et secum sentientes magis diligit.

Sed cum duris et perversis, aut indisciplinatis, aut nobis contrariantibus pacifice posse vivere, magna gratia est, et laudabile nimis virileque factum.

3. Sunt qui si ipsoſ in pace tenent, et cum aliis etiam pacem habent.

Et fuit qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt: aliis fuit graves, sed fibi semper graviores.

Et fuit qui se ipſoſ in pace retinent, et ad pacem alios reducere student.

Et tamen tota pax noſtra in hac misera vita, potius in humiliſſentia ponenda, quam in non sentientia contraria.

Qui melius fit pati, majorem tenebit pacem. Iste est victor fui et dominus mundi, amicus Christi et haeres coeli.

*At zelus
tuus a te
ipſo inci-
piat.*

*Prov. xviii.
17.*

*Eph. iv. 2.
Vera cha-
ritas et
humilitas
potius al-
teri par-
ci quam
ibi.*

*Si bonos
et iſibz modis
modesto-
menta, quid
mirum?*

*Et duros
et perva-
rjos aequa-
nimenter
proce-
deret.*

*Rom. xii.
18.*

*Pax non in
meliorum
carentia:
sed humili-
ti patien-
tia.*

*Sicre pa-
ci, et om-
nibus bo-
nis poti.*

CAPUT IV.

De pura mente, et simplici intentione.

*Alae du-
ae men-
tem a ter-
renis eve-
hant.
Simpli-
citas in-
tentio-
nis,
et puritas
affec-
tus.*

DUABUS alii homo sublevatur a terrena, simplicitate scilicet et puritate. Simplicitas debet esse in intentione, puritas in affectione. Simplicitas intendit DEUM, puritas apprehendit et gustat. Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab inordinato affectu fueris.

Si nihil aliud quam DEI beneplacitum et proximi utilitatem intendis et quaeris, interna libertate perfrueris.

Si rectum cor tuum esset, tunc omnis creatura speculum vitae, et liber sanctae doctrinae esset.

Non est creatura tam parva et vilis, quae DEI bonitatem non reprecentet.

2. Si tu es intus bonus et purus, tunc omnina fine impedimento videres, et bene caperes.

Cor purum penetrat coelum et infernum. Qualis unusquisque intus esset, taliter judicat exteriorius.

Si est gaudium in mundo, hoc utique possidet puri cordis homo.

Et si est alicubi tribulatio et angustia, hoc melius novit mala conscientia.

Sicut ferrum misum in ignem amittit rubiginem, et totum candens efficitur: sic homo integrus ad DEUM se convertens, a torpore exiuitur, et in novum hominem transmutatur.

3. Quando homo incipit tepercere, tunc parvum metuit laborem, et libenter externam accipit consolationem.

Sed quando perfecte incipit se vincere, et vi-

*Puro cor-
di omnis
creatura
speculum
sibi crea-
toris.*

*Nulli iisi
renora
capient
omnia.*

*Bonae
conscien-
tiae sum-
ma dotti-
tia;*

*Malae
summa
afflito-
rio.
Seria
converso-
ad DEUM
novum ef-
ficit ho-
minem.
Qui tepe-
ciit ad
veni mo-
re labo-
rem hor-
reficit.*

rilater

rilater in via DEI ambulare: tunc minus ea reputat, quae sibi prius gravia esse fentiebat.

CAPUT V.

De propria consideratione.

NON possumus nobis ipsis nimis credere, quia saepe gratia nobis deest, et fenus.

Modicum lumen est in nobis, et hoc cito per negligentiam amittimus.

Saepe etiam non advertimus, quod tam caeci intus fumus.

Saepe male agimus, et pejus excusamus.

Passione interdum movemur, et zelum putamus.

Parva in aliis reprehendimus, et nostra maja- jora pertranimus.

Satis cito sentimus et ponderamus quid ab aliis sustinemus: sed quantum alii de nobis suffinent non advertimus.

Qui bene et recte sua ponderaret, non esset quod de alici graviter judicaret.

2. Internus homo fui ipsius curam omnibus curis anteponit: et qui sibi ipsis diligenter intendit, faciliter de aliis tacet.

Nunquam eris internus et devotus nisi de alienis filueris, et ad te ipsum specialiter referixeris.

Si tibi et DEO totaliter intendis, modicum te movebit quod foris percipis.

Ubi es, quando tibi ipsis praefens non es? Et quando omnia percurristi, quid te neglecto profecisti.

Si debes habere pacem, et unionem veram: Vis pa- com et u- nionem

*Cari tibi
ipsi fidis
tam incor-
tus degra-
tia i.
Ioan. xii.
35.*

*Obnoxios
tautorum in-
firmat et caccia-
ti.*

*Passio
saeppe ip-
si, quod ze-
lus puta-
tur.*

Matth.

*Noxi fa-
ciles, aliis
rigidi ju-
muis.*

*Si te ip-
sum reple-
tus judices,
aeguor
eris in a-
liis.*

Quid tibi

*prodegi
seruari
aliena, te
neglecto?*

xvi. 26.

009394

cordis? dimittit omnia praeverte.
Facit ut te, si curas temporales declines.
Nihil aestimans nisi DEUM, et divina;
Cetera responsum uirantia.

oportet quod totum adhuc postponas, et te solum praes oculis habeas.
 3. Multum proinde proficies, si te feriatum ab omni temporali cura conserves.
 Valde deficies, si aliquid temporale repaveris.
 Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi sit, nisi pure DEUS, aut de DEO sit.
 Totum vanum exsista, quidquid consolatioris occurrit de aliqua creatura.
 Amans DEUM anima, sub DEO despicit universa.
 Solus DEUS aeternus & immensus, implens omnia, foliatum animae et vera cordis laetitia.

CAPUT VI.

De laetitia bonae conscientiae.

2 Cor. i. 2. **G**LORIA boni hominis, testimonium bonae conscientiae.
Bona conscientia semper laetitia;
Etiam inter adversa.
Prov. iii. 23. Habe bonam conscientiam, et habebis semper laetitiam.
 Bonae conscientiae valde multa potest portare, et valde laeta est inter adverfa.
 Mala conscientia semper timida est et inquieta.
 Suaviter requiesces, si cor tuum te non reprehenderit,
 Noli laetari, nisi cum benefeceris.
 Malo nungquam habent veram laetitiam, nec internam sentiunt pacem: quia non est pax impensis, dicit Dominus. (Iff. xlviij. 22.)
v. 3. Et si dixerint: In pace sumus, non venient super nos mala: et quis nobis nocere audebit?
Mich. iii. ne credas eis: quoniam repente exurget ira DEI, et in nihilum redigentur actus eorum, et
Pf. cxlv. 4. cogitationes eorum peribunt.

2. Glo-

2. Gloriar in tribulatione, non est grave a- Rom. v. 3. mani: sic enim gloriari, est gloriari in cruce Gal. vi. 14. Domini.

Brevis gloria, quae ab hominibus datur et accipitur.

Mundi gloriam semper comitatur tristitia.

Bonorum gloria in conscientiis eorum, et non in ore hominum. Jubarum laetitia de DEO, et in DEO est: et gaudium eorum de veritate.

Qui veram et aeternam gloriam desiderat, temporalem non curat.

Et qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo contemnit, minus amare convincitur coelestem.

Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat nec vituperia.

3. Facile erit contentus et pacatus, cuius conscientia munda est.

Non es, hunc si laudaris: nec vilior si vituperaris.

Quod es, hoc es; nec major dici vales, quam DEO te esse fisi.

Si attendis quid apud te sis intus, non curabis quid de te loquantur homines.

Homo videt in facie, DEUS autem in corde, Homo considerat actus, DEUS vero penfat intentiones.

Bene semper agere, et modicum de fe tene- re, humilis anima indicium est.

Nolle consolari ab aliqua creatura, magnae puritatis et internae fiduciae signum est.

4. Qui nullum extrinsecus pro fe testimonium quaerit, liquet quod totaliter fe DEO committit.

Non enim, qui se ipsum commendat, ille probatus est (ait B. Paulus) sed quem DEUS commendat. (2. Cor. x. 18.)

Magnae in Deum fiduciae signum si altitudine non capitas featas testimoniun, contentus ambu- divino.

Ambulare cum DEO intus, nec aliqua affectio
one teneri foris, status est interni hominis.

CAPUT VII.

De amore JESU super omnia.

JESUM
amare re-
ra felici-
tas.

Solus
vult ama-
ri. Amor
creaturae
fallax.

Ecc. lxv. 3.

JESUS
conflans
et fidelis
amicus.

Illi ad-
haere
qui folus
in niceffo-
tate non
deserit.
Sed zelo-
typus est,
impatiens
rivalis.

B EATUS qui intelligit quid sit amare
JESUM: et contemnere fe ipsum, prop-
ter JESUM.

Oportet dilectum pro dilecto relinquerre,
quia JESUS vult solus super omnia amari.

Dilectio creaturae fallax et infatibilis: dilec-
tio JESU, fidelis et perseverabilis.

Qui adhaeret creaturae, cadet cum labili: qui amplectitur JESUM, firmabitur in aevum.

Illum dilige, et amicum tibi retine: qui om-
nibus recedentibus, te non relinquet, nec pati-
etur in fine perire.

Ab omnibus oportet te aliquando separari,
five velis, five nolis.

2. Teneas te apud JESUM, vivens ac mori-
ens: et illius fidelitatem committe, qui, omni-
bus deficientibus, folus te potest juvare.

Dilectus tuus talis est naturae, ut alienum
non velit admittere: sed folus vult cor tuum
habere, et tamquam rex in proprio throno
federe.

Si scires te bene ab omni creatura evacuare,
JESUS deberet libenter tecum habitare.

Pene totum perditum invenies, quidquid
extra JESUM, in hominibus posueris.

Non confidas, nec innitaris super calamum
ventofum: quia omnis caro foenum, et omnis
gloria ejus, ut flos foeni cadet. (Ilf. xl. 6.)

3. Cito decipieris, si ad externam hominum
apparentiam tantum aspexeris.

Si

Si enim tuum in aliis quaeris solatium et lu-
crum, fenties saepius detrimentum.

Si quaeris in omnibus JESUM, invenies uti-
que JESUM.

Si autem quaeris te ipsum, invenies etiam te
ipsum, sed ad tuam perniciem.

Plus enim homo novicior sibi, si JESUM non
quaerit, quam totus mundus, et omnes sui ad-
versarii.

Si JESUM
quaeris,
invenies
salutem;

Si te ipsum
pernici-
em.

Homo
non qua-
rens

DE JESU, si
bi ipse
maximus
hofis.

CAPUT VIII.

De familiari amicitia JESU.

Q UANDO Jesus adest, totum bonum
est, nec quidquam difficile videtur; JESUS, ubi
quando vero JESUS non adest, totum
durum est.

Quando JESUS intus non loquitur, consola-
tio vilis est: si autem JESUS unum tantum ver-
bum loquitur, magna consolatio sentitur.

Nonne Maria Magdalena statim furrexit
de loco in quo flevit, quando Martha illi
dixit: Magister adest, et vocat te? (Joan. xi. 28.)

Felix hora, quando JESUS vocat de lacry-
mis ad gaudium spiritus!

Quam aridus et durus es sine JESU! Quam
insipiens et vanus, si cupis aliquid extra JESUM!

Nonne hoc est magis damnum, quam si to-
tum perderes mundum?

2. Quid potest tibi mundus conferre, sine
JESU?

Esse sine JESU, gravis est infernus: et esse
cum JESU, dulcis paradisus.

Si fuerit tecum JESUS, nullus poterit no-
cere inimicus.

ubi
omne bo-
num.

Sine
la conso-
latio.

En Mag-
dalena
negligit
omnia, et
adhaeret
JESU.

Homa-
ne JESU
inutilis
stipes.

Rom. ix. 25.

Praefen-
tia JESU
paradi-
sus, ob-
fendit in-
fernus.

Rom. viii.

Qui

*Eccclvi.14.
JESUS
polidenti
omni bo-
num.*
Qui invenit JESUM, invenit thesaurum bo-
num, immo bonum super omne bonum.
Et qui perdit JESUM, perdit nimis multum,
et plus quam totum mundum.

*Effe fine
JESU,
magna
pauper-
tas.
Sed artis
et agere
cum
JESU.*
Pauperrimus est, qui vivit sine JESU : et di-
stissimus, qui bene est cum JESU.

*Sed quo
tunc con-
figuris?
Stude er-
geum re-
tinere a-
amicum;*
3. Magna ars est scire cum JESU conversa-
ri ; et scire JESUM tenere, magna prudentia.
Eto humilis et pacificus, et erit tecum
JESUS.

*Facile fu-
gatur;*
Sis devotus et quietus, et manebit tecum
JESUS.

*Exclusus
tunc con-
figuris?*
Potes cito fugare JESUM, et gratiam ejus
perdere, si volueris ad exteriora declinare.

*Et si illum effugaveris et perdisderis, ad quem
fugies, et quem tunc quaeres amicum?*

*Stude er-
geum re-
tinere a-
amicum;*
Sine amico, non potes bene vivere : et si JE-
SUS non fuerit tibi piae omnibus amicus, eris
nimis tristis et defolatus.

*Etiam
cum toti-
us mundi
difpendio.*
Fatue igitur agis, si in aliquo altero confi-
dis aut laetaris.

*Solus
JESUS
propter se
ipsum di-
ligendus.*
Eligendum est magis, totum mundum ha-
bere contrarium, quam JESUM offendum.

*Ex omnibus ergo charis, sit JESUS folus di-
lectus specialis.*

*Ne velis
angula-
tum ar-
mar, hoc
foli DEO
competit.*
4. Diligantur omnes propter JESUM, JESUS
autem propter se ipsum.

*Solus JESUS CHRISTUS singulariter est aman-
dus ; qui folus bonus et fidelis, piae omnibus
inventur amicis.*

*Matth. v.
44.*
Propter ipsum, et in ipso, tam amici quam
inimici tibi sint chari : et pro omnibus his ex-
orandus est, ut omnes ipsum cognoscant et dilin-
gant.

Nec

Nec velis quod aliquis tecum in corde suo
occupetur, neque tu cum alicuius occuperis a-
more : sed sit JESUS in te, et in omni bono
homine.

5. Esto purus et liber ab intus, sine alicuius
creaturae implicamento.

Oportet te esse nudum, et purum cor ad
DEUM gerere : si vis vacare et videre quam fua-
vis sit Dominus.

Et revera ad hoc non pervenies, nisi gratia
ejus fueris praeventus et intraclusus : ut omnibus
evacuatis et licentiatis, folus cum folo uniaris.

Quando enim gratia DEI venit ad hominem,
tunc potens fit ad omnia ; et quando recedit,
tunc pauper et infirmus erit, et quasi tantum
ad flagella relictus.

In his non debet dejici nec desperare ; sed
ad voluntatem DEI aequanimitate stare et
cuncta supervenientia sibi ad laudem JESU
CHRISTI perpeti : quia post hiemem sequitur
aestas, post noctem reddit dies, et post tempe-
tatem magna serenitas.

*Sed hoc
non poten-
tia aliisque
gratia;
Perquam
potes om-
nia.*

*Si forte
nubis
tur, sed
aequani-
miter;
Redibit
post nubi-
ta sereni-
tas.*

CAPUT IX.

De parentia omnis solati.

NON est grave, humanum contemnere
solatum, cum adest divinum.
Magnum est et valde magnum, tam
humano quam divino posse carere solatio : et
pro honore DEI, libenter exilium cordis velle
fusinere : et in nullo fe ipsum querere, nec ad
proprium meritum respicere.

*Facile
humani-
num solati-
um, qui
fruuntur
divino.*

Philip.
ii. 4.

Quid magni est, si hilaris sis et devotus adve-
niente gratia ? optabilis cunctis haec hora.

*Secundo
vento fa-
cile curvis
bene gu-
ernat.*

Satis suaviter equitat, quem gratia DEI
portat.

Et

Alia omnia inanita, deficiente grata.

At nem tam sanctus quis aliquando tentatus aut defolatus:

Nam tentatio est rudimentum contemplacionis, et consolacionis praecambulum.

Consolatio suorum patientium, Tentatio antidoton arrogantiae.

Petr. v.8.

Sive enim adfint homines boni, five devoti fratres, vel amici fideles, five libri sancti vel tractatus pulchri, five dulcis cantus et hymni; omnia haec modicum juvant, modicum sapientiam, quando defertus sum a gratia, et in propria paupertate relictus.

Tunc non est melius remedium quam patientia, et abnegatio mei in voluntate DEI.

7. Numquam inveni aliquem tam religiosum et devotum, qui non habuerit interdum gratia subtractionem, aut non fenserit fervoris diminutionem.

Nullus sanctus fuit tam alte raptus et illuminatus, qui prius, vel postea, non fuerit tentatus.

Non enim dignus est alta DEI contemplatione, qui pro DEO non est exercitatus aliqua tribulatione.

Solet enim sequentis consolationis tentatio praecedens esse signum.

Nam tentationibus probatis, coelestis promittitur consolatio. *Vincenti*, inquit, *dabo edere de ligno vitae*. (Apoc. ii. 7.)

8. Datur autem consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adverfa.

Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono.

Non dormit diabolus, nec caro adhuc mortua est: ideo non cesses te praeparare ad certamen: quia a dextris et a sinistris hostes sunt, qui nunquam quiescunt.

CAPUT X.

De gratitudine pro gratia DEI.

C UR quaeris quietem, cum natus sis ad *In loco laboris ne quietem;* *Job v.7.*

laborem? *Pone te ad patientiam magis, quam ad consolations: et ad crucem portandam Ne gaudium exspecta, sed crucem.*

Quis enim faecularium non libenter consolationem et laetitiam spiritualem acciperet, si semper obtinere posset?

Excedunt enim spirituales consolations, omnes mundi delicias, et carnis voluptates. *Deliciae spiritus superant delicas mundi et carnis.*

Nam omnes deliciae mundanae, aut vanae sunt, aut turpes. Spirituales vero deliciae foliae jucundae et honestae, ex virtutibus progenitiae, et a DEO puris mentibus infusae.

Sed ipsis divinis consolationibus nemo semper pro suo affectu frui valet; quia tempus tentationis non diu cessa.

2. Multum autem contrariatur supernae visitationis falsa libertas animi, et magna confiditia sui.

DEUS bene facit consolationis gratiam dando; sed homo male agit, non totum DEO, cum gratiarum actione, retribuendo.

Et ideo non possunt in nobis dona gratiae fluere, quia ingrati fumus auctori, nec totum refundimus fontali origini.

Semper enim debetur gratia, digne gratias referenti, et auferetur ab elato, quod dari solet humili.

3. Nolo consolationem, quae mihi auferit compunctionem, nec affecto contemplationem quae dicit in elationem.

Non enim omne altum, sanctum; nec omnime

Sed non semper sunt ad voluntum.

Magna sis remora fiducia sui.

Et in gratitudo in DEUM.

At agratur meritorum majora.

Raspone consolationem, quae tollit compunctionem.

Cave sal- ne dulce, bonum : nec omne desiderium pu-
U. specie- rum : nec omne charum, DEO gratum.

Libenter accepto gratiam, unde semper
humilior et timoratior inveniar, atque ad relin-
quendum me paratior fiam.

Omnia Doctus dono gratiae, et eruditus subtractione
DEO, tibi nihil at- nis verbere, non sibi audebit quidquam boni
tribue, & attribuere : sed potius se pauperem et nudum
pauper & confitebitur.

Math. Da DEO quod DEI est, et tibi adscribe
xxi. 21. quod tuum est ; hoc est, DEO gratias pro gra-
El poena tia tribue ; tibi autem foli culpam, et dignam
magis, poenam pro culpa deberi sentias.

gratia 4. Pone te semper ad infimum, et dabitur
dignis. tibi summum : nam summum non stat sine
Luc. xiv. infimo.

Secundo Summi sancti apud DEUM, minimi sunt
Kunmitia, apud fe : et quanto gloriores tanto in se hu-
Scandens miliores.

Sublimia. Pleni veritate et gloria coelesti, non sunt
Sandi vanae gloriae cupidi.

In DEO fundati et confirmati, nullo modo
possunt esse elati.

DEI soli- Et qui totum DEO adscribunt, quidquid bo-
*us glori- ni accepunt, gloriam ab invicem non qua-
erunt, su- rent, sed gloriam quae a solo DEO est, volunt ;
am negli- et DEUM in se et in omnibus Sanctis lauda-
gunt.*

Gratus 5. Esto igitur gratus pro minimo, et eris dig-
inparvus; nus majora accipere.

dignus e- Sit tibi minimum, etiam pro maximo ; et ma-
rit majori- gnis contempsibile, pro speciali dono.

bus. Si dignitas datoris inficitur, nullum datum
parvum, aut nimis vile videbitur. Non enim
parvum est, quod a summo DEO donatur.

Jac. i. 17. Etiam poenas et verbera dederit, gratum
Etiam effe
poenas et
verbera

esse debet : quia semper pro salute nostra facit, *inter bene-*
specie- *ficiencia;* *Nam et* quidquid nobis advenire permittit.

Qui gratiam DEI retinere desiderat, sit *grati-* *hac salu-*
tus pro gratia data, patiens pro sublata. Oret *ti utilia.* *Sit gra-*
ut redeat ; cautus sit et humilis, ne amittat. *tus gratia* *data; pa-*
titens abla- *ta.*

CAPUT XI.

De paucitate amatorum Crucis IESU.

HABET JESUS nunc multos amatores *Multi op-*
regni sui coelestis, sed paucos baju-*tant cum*
latores fuae crucis. *Christo* *conforti-*
coeli regni, *paucorum* *etc.*

Multos habet desideratores consolationis, *sed paucos* *tribulationis.* *Eccvi. ro.*

Plures invenit focios mensae, sed paucos ab-
stinentia.

Omnis cupiunt cum eo gaudere, pauci vo-
lunt pro eo aliiquid sustinere.

Multi JESUM sequuntur usque ad fractio-*Luc. xxiv.*
nem panis ; sed pauci usque ad bibendum ca-
licem passionis.

Multi miracula ejus venerantur, pauci igno-*Matth.*
miniam crucis sequuntur. *xx. 22.* *Multi se-*

Multi JESUM diligunt, quamdiu adverfa-*guuntur* *pro*
non contingunt. *tertio;* *pa-*
ciuntur *indigna,*

Multi illum laudant et benedicunt, quamdiu
confolutions alias ab ipso percipiunt.

Si autem JESUS se absconderit, et modicum
eos reliquerit ; aut in querimoniam, vel in de-
jectionem nimiam cadunt.

2. Qui autem JESUM propter JESUM, et non
propter suam propriam aliquam consolatio-
nem diligunt, ipsum in omni tribulatione et an-
guish cordis, sicut in summa consolatione, be-
neficunt.

Et si numquam eis consolationem dare vel-*Tu vero,*
let, *uti fine-*
rus ama-
torum omni-
tempore *disce-*
JESUM ; *Propter*
se ipsum

omni digne-
nun a-
more.

Nam propter a-
tuum ana-
re non est
amicus sed
mercenarii.

Et se ma-
gis quam
Christum
amantis.

Sed pri-
rus a cre-
aturis a-
mor, ra-
rus.

Cant.
viii. 7.

Et tamen
fine abne-
gatione
fui, omnis
alia vir-
tus ina-
nitis:

Luc. x. 42.

Nam a-
mor fui
corrum-
pit omnia.

Quid si fe-
cis, fer-
vum te
inutilium
aestimam.

let, ipsum tamen semper laudarent, et semper gratias agere vellent.

3. O quantum potest amor JESU purus nul-
lo proprio commodo, vel amore permixtus!

Nonne omnes mercenarii sunt dicendi, qui
confolationes semper querunt?

Nonne amatores sui magis, quam Christi
probantur, qui sua commoda et luca semper
meditantur?

Ubi inveniatur talis, qui velit DEO servire
gratis?

4. Raro inveniatur tam spiritualis aliquis,
qui omnibus sit nudatus.

Nam verum pauperem spiritu, et ab omni
creatura nudum, quis inveniet? *Procul et de*
ultimis finibus pretium ejus. (Prov. xxxi. 10.)

Si dederit homo omnem substantiam suam,
ad hunc nihil est.

Et si fecerit poenitentiam magnam, adhuc
exiguum est.

Et si apprehenderit omnem scientiam, ad-
huc longe est.

Et si habuerit virtutem magnam, et devoti-
onem nimis ardenter, adhuc multum sibi desi-
rit: scilicet unum quod summe sibi necessari-
um est.

Quid illud? Ut omnibus relictis fe relin-
quat, et a se totaliter exeat, nihilque de pri-
vato amore retineat.

Cumque omnia fecerit, quae facienda nove-
rit, nil se fecisse sentiat.

5. Non grande ponderet, quod grande af-
ficiari posset; sed in veritate servum inutilium fe
pronuntiet, sicut Veritas ait: *Cum feceritis*
omnia, quae praeepta sunt vobis, dicite: Ser-
vi inutilis sumus. (Luc. xvii. 10.)

Tunc vere pauper, et nudus spiritu esse pot-
erit

terit, et cum Propheta dicere: *Quia unicus et*
pauper sum ego. (Pf. xxiv. 16.)

Nemo tamen ito ditior, nemo potentior, *magnum*
esse visi
nemo liberior, qui se et omnia relinquere fecit,
relinquere
omnia; te
praecipue.

CAPUT XII.

De regia via sanctae Crucis.

DURUS multis videtur hic fermo: Ab- *Joan. vi. 6.*
nega temetipsum; tolle crucem tuam, *Matth.*
et sequere JESUM.

Sed multo durius erit, audire illud extre-
mum verbum: *Discidete a me, maledicti, in*
ignem aeternum. (Matth. xxv. 41.)

Qui enim modo libenter audiunt, et sequun-
tur verbum crucis, tunc non timebunt ab *Cor. i. 18.*
auditione aeternae damnationis.

Hoc signum crucis erit in coelo, cum Do-
minus ad judicandum venerit.

Tunc omnes servi crucis, qui se Crucifixu
conformaverunt in vita, accedent ad Christum
judicem cum magna fiducia.

2. Quid igitur times tollere crucem, per
quam itur ad regnum?

In cruce salus, in cruce vita, in cruce pro-
teccio ab hostibus: in cruce infusio supernae
suavitatis, in cruce robur mentis, in cruce
gaudium spiritus: in cruce summa virtutis, in
cruce perfectio sanctitatis.

Non est falsus animae, nec spes aeternae vi-
tae, nisi in cruce.

Tolle ergo crucem tuam, et sequere JESUM,
et ibis in vitam aeternam.

Praeceps ille bajulans sibi crucem, et mori- *Joan. xix.*
tuus est pro te in cruce; ut et tu tuam portes
crucem, et mori affectes in cruce.

Quia

Cruis in
judicio
magna
confatio.

Ergo ne
suge cru-
cem.

En eius
elogia.

Sine illa
 nulla fa-
tus.

Rom. vi.8.

Quia si commortuus fueris, etiam cum illo pariter vives. Et si focus fueris poena, eris et gloriae.

Crux unica ad vitam et pacem via.

3. Ecce in cruce totum conflat, et in moriendo totum jacet: et non est alia via ad vitam, et ad veram internam pacem, nisi via sanctae crucis, et quotidianae mortificationis.

Nulla sublimior nulla securior. Est eam figuratio nostra men effigies.

Ambula ubi vis, quaere quodcumque volueris: et non invenies altiorem viam supra, nec feciorem viam infra, nisi viam sanctae crucis. Dispone et ordina omnia secundum tuum velle et videre: et non invenies, nisi semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invite; et ita crucem semper invenies.

Nam undique imminent.

Aut enim in corpore dolorem fenties; aut in anima spiritus tribulationem sustinebis.

Job vii.20.

4. Interdum a DEO relinquens, interdum a proximo exercitaberis, et quod amplius est, saepe tibimetispi gravis eris.

Sic Deus te crudel ad patientiam. Et gressum suae passionis praebet.

Nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari feti alleviari poteris: sed donec DEUS volunt, oportet ut sustineas.

Vult enim DEUS, ut tribulationem sine consolatione pati dicas, et ut illi totaliter te subficias, et humilior ex tribulatione fias.

Nemo ita cordialiter fentit passionem Christi, sicut is, cui configerit similia pati.

Crux ergo semper parata est, et ubique te expectat.

Quid ergo fugis cruxem ubique obviam?

Non potes effugere, ubicumque cucurris: quia ubicumque veneris, te ipsum tecum portas, et semper te ipsum invenies.

Quin patienter exerce;

Converte te supra, converte te infra: converte te extra, converte te intra; et in his omnibus invenies cruxem: et necesse est te ubique tenere patientiam, si internam vis habere pacem, et perpetuam promereri coronam.

5. Si

5. Si libenter crucem portas, portabit te, et Nam vo-
ducet ad desideratum finem, ubi scilicet finis lantem
patiendi erit, quamvis hic non erit.

Si invite portas, onus tibi facis, et te ipsum magis gravas: et tamen oportet ut sustineas.

Si abjicis unam cruxem, aliam procul dubio invenies, et forsan graviorem.

6. Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit praeterire? Quis Sanctorum in mundo, fine cruce et tribulatione fuit?

Nec enim JESUS CHRISTUS, Dominus noster, una hora fine dolore passionis fuit, quemadmodum vixit. Oportebat, ait, *Christum pati, et resurgere a mortuis* (Luc. xxiv. 46.), et ita intrare in gloriam suam. (Ibid. 26.)

Et quomodo tu aliam viam queraris, quam Erraser-
hanc regiam viam, quae est via sanctae crucis?

7. Tota vita Christi, crux fuit et martyrium, et tu tibi queris requiem et gaudium?

Erras, erras, si aliud queris, quam pati tribulationes: quia tota ista vita mortalis, plena pene-
est miseriae, et circumfiguntur crucibus.

Et quanto altius quis in spirito profecerit, tanto graviores saepe cruxes inventis: quia exsilii fui poena, magis ex amore crescit.

8. Sed tamen, iste sic multipliciter afflicitus, non est sine levamine consolationis: quia fructum maximum sibi fentit accrescere ex sufferentia fuae crucis.

Nam dum sponte fe illi subficit, omne onus tribulationis in fiduciam divinae consolationis erigit;

Et quanto caro magis per afflictionem atte-
nuitur, tanto spiritus amplius per internam gra-
tiam roboratur.

Et nonnunquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis et adversitatis, ob amorem stabili-
con. At.

conformatitis crucis Christi, ut se sine dolore et tribulatione esse non vellet: quoniam tanto se acceptiorem Deo credit, quanto plura et graviora pro eo perferre potuerit.

Sed hoc singulare virtutis opus est.
Non est itud hominis virtus, sed gratia Christi, quae tanta potest et agit in carne fragili; ut quod naturaliter semper abhorret et fugit, hoc fervore spiritus aggrediatur et diligat.

Vincit enim humanas vires amor et dilectio crucis.
9. Non est secundum hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare et servituti subjecere: honores fugere, contumelias libenter fustinere, se ipsum despiceret et despici optare: adverfa quaque cum damnis perpeti et nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare. Si ad te ipsum respicis, nihil hujusmodi exte poteris.

Sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de coelo, et subficientur ditioni tuae mundus et caro.

Sed nec inimicum diabolum timebis, si fueris fide armatus, et cruce Christi signatus.

10. Pone te ergo, sicut bonus et fidelis servus Christi, ad portandum viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi.

Praepara te ad toleranda multa adverfa et varia incommoda in hac misera vita: quia fit tecum erit, ubicumque fueris: et sic revera invenies, ubicumque latueris.

Oportet ita esse: et non est remedium evadendi a tribulatione malorum et dolore, quam ut te patiaris.

Calicem Domini affectanter bibe, si amicus eius esse, et partem cum eo habere defideras.

Confortations DEO commite: faciat ipse cum talibus, sicut sibi magis placuerit.

Tu vero, pone te ad fultinendum tribulatio-

nnes,

nes, et reputa eas maximas consolationes:

Interim spes futurae gloriae crucem tenet.
quia non sunt condignae passiones hujus temporis, ad futuram gloriam (Rom. viii. 18.) prometendam, etiam si folus omnes posses fuffinere. Rom. viii.

11. Quando ad hoc veneris, quod tribulatio
tibi dulcis est, et sapit pro Christo: tunc bene
tecum esse aestima, quia invenisti paradisum
in terra.

Quamdiu pati grave tibi est, et fugere quaeris; tamdiu male habebis, et fequeretur te ubi que fuga tribulationis.

12. Si ponis te, ad quod esse debes, videlicet
ad patientium et moriendum, fiet cito melius, pacatus.

Paratus pati, cito pacatus.
Etiam si ruptus fueris usque ad tertium coelum cum *Paulo*, non es propterea securatus de nullo contrario patiendo. *Ego*, inquit *JESUS*, offendam illi, quanta oportet eum pro nominis meo pati. (Act. ix. 16.)

Pati ergo tibi remanet, si *JESUM* diligere, et perpetuo illi servire placet.

13. Utinam dignus es alias aliquid pro nomine *JESU* pati; quam magna gloria remaneret tibi, quanta exultatio omnibus Sanctis DEI, quanta quoque aedificatio effet proximi!

Nam patientiam omnes recommendant, quamvis pauci tamen pati velint.

Merito deberes libenter modicum pati pro Christo, cum multi graviora patiuntur pro mundo.

14. Scias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. Et quanto quicunque plus fibi moritur, tanto magis DEO vivere incipit.

Nemo aptus est ad comprehendendum coelectia, nisi se submiserit ad portandum pro Christo adverfa.

Nihil DEO acceptius, nihil tibi salubrissimum-

spes futurae gloriae crucem tenet.

Beatus cui crux suavis:

Miser, cui gravis;

Paratus pati, cito pacatus.

2Cor. xii. 2. A patiente de nemo securus, quantumvis fanticus.

Act. v. 41. Felix qui diligenter pati pro Christo.

Patientia gratiosa; pati odiosum.

Quin tibi morere ut Christo vivas.

Gal. ii. 19.

Nec enim alter apertus eris regno DEI.

mundo isto, quam libenter pati pro Christo.
*Ergo pati
hic potius
etige,
quam
gaudere.*

Et si eligendum tibi esset, magis optare deberes, pro Christo adverfa pati, quam multis consolationibus recreari: quia Christo similius es, et omnibus Sanctis magis conformior.

Non enim stat meritum nostrum, et profectus status nostri, in multis suavitatibus et consolationibus: fed potius in magnis gravitatibus et tribulationibus perferendis.

*Vis du-
cen mini-
me falla-
cem?*

Sic
*Christus
decepit
in se fe-
cile*
 Luc. ix. 23
 Nam et fequentes se discipulis, omnesque eum sequi cupientes, manifeste ad crucem portandam hortatur, et dicit: *Si quis vult venire
post me, abneget semetipsum, et tollat crucem
suam, et sequatur me.* (Matth. xvi. 24.)

*Qui vult
coronari,
non renun-
ciat pati.*

Omnibus ergo perfectis et scrutatis, fit haec conclusio finalis: *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum DEI.* (Act. xiv. 21.)

*Explicant admonitiones ad
interna trahentes.*

DE

DE IMITATIONE CHRISTI.

LIBER TERTIUS.

DE INTERNA CONSOLATIONE.

CAPUT I.

*De interna Christi locutione ad
animam fidem.*

UDIAM, quid loquatur in me
Dominus DEUS. (Pf. lxxxiv. 9.)

*Dei elo-
quia au-
di, non
mundi
fabulas.*

Beatae aures, quae venas divini fufurri sufficiunt, et de mundi hujus fufurrationibus nihil advertunt!

Beatae plane aures, quae non vocem foris fonantem, sed intus auscultant veritatem docentem!

Beati oculi, qui exterioribus clausi, interioribus autem sunt intenti!

Beati, qui interna penetrant, et ad capienda arcana coelestia, magis ac magis per quotidiana exercitia se student praeparare!

Beati, qui DEO vacare gestiunt, et ab omni impedimento faeculi se excentiunt!

Animadverte haec, anima mea, et clauder-
fen-

*Interna
magis ci-
ra, exteri-
orum in-
curiosus.*

*Vaca-
deo, ci-
ris facili-
vacuus.*